

เทศน์อบรมพระ ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๒๖

ใจดวงก่อเหตุ

ปีนี้ธาตุขันธ์ทรุดมาก เหนื่อย ไม่อยากจะเล่นกับอะไรแล้ว ทนเอาเฉย ๆ นะ ถ้าให้เป็นตามอรรถาจารย์เรานั้นคิดถึงป่าถึงเขาโน้นนะ แผลกอยู่ มันไม่อยากจะอยู่ตามบ้านตามเมืองตามอะไร ถ้าว่าเป็นโรคอันนั้นเป็นโรคอันนี้ขาดหยุกขาดยา จะเป็นอย่างนั้นจะเป็นอย่างนี้ มันไม่สนใจเลย แน่ะ มันไม่เคยเป็นอารมณ์กับเรื่องโรคเรื่องยาวว่าจะเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ว่าห่างหยุกห่างยาอะไร ดีไม่ดีไปอยู่อย่างนั้นมันสบายของมันไปเลย จะเป็นอะไรไม่มีอะไรมายุ่งมาเกี่ยวเรา อิริยาบถทั้งสี่เสมอไม่ขาดไม่เกิน อยู่สบาย นั้นตามอรรถาจารย์ บิณฑบาตมาเมื่อไรก็กินเสียให้เสียเท่านั้นแล้วไปเลย เพราะมันไม่อยากนี่

วันหนึ่ง ๆ จะมีหิวมีอยากอะไรไม่มี ทุกวันนี้ไปเฉย ๆ บิณฑบาตเห็นอาหารอย่างนี้ก็เหมือนกับวัตถุต่าง ๆ ไม่ได้เหมือนอาหาร นาน ๆ จึงจะสัมผัสที่หนึ่งยิบ ๆ ๆ ถ้าอย่างนั้นฉันได้นะ แต่เป็นเดือน ๆ มันก็ไม่มีนะซิ เฉย เฉยก็ยิ่งดีกว่าที่เบื่อเอาเลย อย่างวันที่โรคกำเริบ มันไข้เสียตอนกลางคืน ตกเข้ามาเบื่อหมดเลย เราก็ตนเอาอย่างนั้นนะ เพราะมีแขกมีคนมีอะไรอยู่เต็มไปหมด จะสะเทือนจิตใจหูตาคคนมากไป ทนเอาฝืนเอา แน่ะ ก็ฝืนเพื่อโลกนั้นแหละ ถ้าตามปกติของเราฝืนไปทำไม ไม่อยากก็อย่ากินชิวเท่านั้นพอ เราเคยปฏิบัติอยู่แล้ว พอเหมาะพอดีกันขนาดไหนก็ปฏิบัติต่อกันขนาดนั้น เช่นไม่อยากไม่หิวไม่อยากไม่กิน ฝืนก็ไม่กินเสีย แน่ะ มันก็สบายไปตามเรื่องของมัน แต่นี่อยู่กับโลกจะทำยังไง ชั้นของเราเป็นโลก โลกทั้งหลายก็มาเกี่ยวข้องกับชั้นอยู่ มันเป็นโลกด้วยกัน จึงได้ฝืนปฏิบัติต่อกันไป

นี่ก็พยายามสอนหมู่สอนเพื่อน สอนอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยสอนเต็มหัวใจ การสอนหมู่เพื่อนไม่เคยมีการปิดบังลึกลับ เปิดเผยออกหมด หลักใหญ่ก็คือสงสาร อันเป็นเหตุให้ลากให้ดึงออกมาหมด อยากให้รู้อยากให้เห็น ธรรมพระพุทธรูปเจ้านี้สด ๆ ร้อน ๆ ประกาศกังวานให้โลกดินแดนได้ยินอยู่ ตามตำรับตำราที่ประกาศเข้ามาในหัวใจของผู้อ่านผู้ได้ยินได้ฟังจะไปไหน เข้ามาตรงนั้นสด ๆ ร้อน ๆ อยู่อย่างนั้นแหละ พอหมุนคลื่นรับกันให้เหมาะแล้วก็ปรากฏขึ้นมา คือการปฏิบัติเหมาะสมที่ควรจะได้ปรากฏสมาธิธรรมขึ้นภายในใจ สมถธรรมขึ้นในใจมันก็รู้

ปรับใจให้ควรจะเป็นวิปัสสนาธรรม จะเป็นขั้นใดก็ตาม ก็ปรากฏขึ้นมาสด ๆ ร้อน ๆ อยู่อย่างนั้น มีกาลมีสถานที่เวล่ำเวลาที่ไหน สำคัญที่การปรับใจของตัวให้เข้าสู่

ระดับธรรมที่คอยสัมผัส ซึ่งมีอยู่แล้วพุดง่าย ๆ คอยที่จะสัมผัสจิตที่ปรับคลื่นให้ถูกต้องเหมาะสมกัน ให้ได้ทราบขึ้นภายในใจตัวเองอยู่ตลอดเวลา จึงว่า อกาลิโก ๆ

การปฏิบัติให้รู้ธรรมเห็นธรรมเข้าไปโดยลำดับลำดับ ธรรมเหล่านั้นจะห่างจะไกลที่ไหนจากตัวของเรา เป็นธรรมสด ๆ ร้อน ๆ เช่นว่า อกาลิโก ก็ขึ้นอยู่ที่ใจนี้เลย ขอให้ปรับให้ถูกซิ อกาลิโก ๆ หรือ สุวากุขาโต ๆ ก็เหมือนกัน ตรัสไว้ชอบแล้ว ๆ ถูกต้องปฏิบัติให้ถูกให้เหมาะสม ธรรมอยู่ที่ไหนไม่มีอะไรสัมผัสสัมพันธ์ธรรมได้นอกจากใจดวงเดียวเท่านั้น ตา หู จมูก ลิ้น กาย เป็นเครื่องมือสำหรับรับกระแสแห่งสิ่งสัมผัสทั้งหลายเข้ามาสู่ใจ เพื่อพิจารณาให้เป็นธรรมสำหรับตัวเอง ๆ เท่านั้น นี่เวลาผลที่จะเกิดขึ้นจากการเอามาใคร่ครวญ เอามาเป็นอารมณ์ เอามาพิจารณา ก็ปรากฏเป็นธรรมขึ้นมากภายในใจ แน่ มาเกิดขึ้นที่ใจ ๆ ไม่ได้เกิดขึ้นที่ไหน พระพุทธเจ้าว่าปรินิพพานไปนานแล้วเป็นแต่เรื่องของธาตุของขันธ์ ที่เปลี่ยนสภาพไปสู่ความจริงของเขา ตามธาตุเดิมของเขาคือดินน้ำลมไฟ ก็มีเท่านั้น ธรรมชาติอันนี้แม้จะยังประชุมกันอยู่มีใจเป็นผู้รับผิดชอบ ก็ไม่ใช่เป็นอันเดียวกันกับใจ

ดินก็เป็นดินอยู่แล้วตั้งแต่ครั้งแรกที่เข้ามาผสมกันเป็นสัตว์เป็นบุคคล น้ำก็เป็นน้ำอยู่แล้ว ลม ไฟ เป็นธรรมชาติของตัวเองอยู่แล้ว จิตก็เป็นจิต เป็นแต่เพียงว่ามีสิ่งแทรกซึมมีสิ่งลুকกลมอยู่ภายใน จึงลुकกลมออกไปยึดไปถือไปแทรกไปสิ่งเหล่านั้นแล้วก็เสกสรรปั้นยอขึ้นมาว่าเป็นสัตว์เป็นบุคคลเป็นเราเป็นเขา เหล่านั้นเป็นอันนั้น อวัยวะนั้นเป็นนั้น ๆ ตีแตกแขนงออกไป แตกออกไปสักเท่าไรยิ่งยึดยิ่งถือยิ่งกว้างยิ่งขวาง ยิ่งหนักเข้าไปโดยลำดับลำดับ หาเวลาเปิดเผยตัวเองออกมาให้รู้ไม่ได้ นี่เรื่องของกิเลสมีแต่ทำให้มืดไปทั้งนั้น ไปกว้างขนาดไหนมืดกว้างขนาดนั้น หนักกว้างขนาดนั้น ทุกข์มากขนาดนั้น นั่นเรื่องของกิเลสเป็นเช่นนั้น นี่แหละเรื่องมันมาดั้งเดิม

ทั้ง ๆ ที่มันก็เป็นธาตุ ๔ ดินน้ำลมไฟอยู่นั้นแล อะไรก็เป็นอันนั้นอยู่ ตาเห็นมันก็มีอยู่ตั้งแต่ยังไม่เห็น เสียงก็มีอยู่ตั้งแต่เรายังไม่ได้ยิน สำคัญที่จิตไปเสกสรรขึ้นมา พอสัมผัสปั๊บทางนี้ก็ปั๊บ สำคัญมันหายไปปั๊บ ๆ แล้วเรื่องหลงต่อหลงก็ตามกันไป ยาวเหยียดหาที่สิ้นสุดยุติไม่ได้ ขึ้นชื่อว่ากิเลสอย่าเข้าใจว่ามันมีสถานี่...ไม่มี หาที่จอดแวะไม่ได้ ถ้าธรรมแล้วมี พอถึงขั้นใดภูมิใดแล้วอึดตัว ๆ นับตั้งแต่ขั้นสมาธิขึ้นไปสมาธิเต็มภูมิแล้วอึดตัวไม่ยากได้สมาธิอะไรอีก เต็มตัวแล้ว ปัญญาเมื่อก้าวไป ๆ เต็มภูมิแล้วก็เหมือนกัน ก้าวไปเพื่อฆ่ากิเลส ๆ ให้ฉิบหายวายวอดไปหมดจากใจแล้ว ปัญญาที่อึดตัว จิตที่อึดตัว แน่ นั่นละธรรมมีความอึดพอ ถ้าโลกแล้วหาความอึดพอไม่ได้ โลกก็หมายถึงกิเลสนั่นเองหาความอึดพอไม่ได้ มีแต่เขยิบเรื่อย ๆ

เพราะฉะนั้นการปฏิบัติตามกิเลส เราจะหาความสุขเพราะการตามกิเลสนี้จึงไม่มีวันเจอ มีแต่สัญญาอารมณ์คาดไปหายไป ๆ ความจริงไม่มีตามนั้นเลย ไม่ว่าคนทุกข์คนมี ไม่ว่าคนโง่คนฉลาด ร้อยทั้งร้อยต้องเป็นไปตามอำนาจของกิเลสด้วยกันทั้งนั้น ถ้าไม่มีธรรมเข้าแทรกไม่มีธรรมเข้าขัดขวาง ไม่มีธรรมเข้าเป็นเครื่องพิสูจน์ จะต้องเป็นเหมือน ๆ กัน จะถือว่าใครดียิ่งกว่าใครไม่ได้ในระหว่างคนโง่กับคนฉลาด คนมีกับคนจน ในเรื่องความสุขกับความทุกข์ นี้เราพูดถึงเรื่องความทุกข์ มันทุกข์ไปคนละแบบ คนจนก็ทุกข์แบบหนึ่ง คนมีก็ทุกข์แบบหนึ่ง คนโง่ก็ทุกข์ไปแบบหนึ่ง คนฉลาดก็ทุกข์ไปแบบหนึ่ง ทั้งสามสี่แบบนี้ล้วนเป็นแบบของกิเลสติดเส้นบรรทัดให้ก้าวเดินไปตามมันทั้งนั้น ไม่ใช่ธรรมเป็นผู้ติดเส้นบรรทัดพอให้ก้าวเดินจนถึงความสุขได้บ้าง

ผู้จนก็อยากจะมั่งมี ให้มีความสุขความสบายอะไรขึ้นมามันก็ไม่สุข ใจผู้มีแล้วก็ไม่พอ แล้วผลสุดท้ายหาความสุขเพราะความจนความมีไม่เห็นที่ตรงไหน เพราะความโง่ความฉลาดมันถึงไม่เห็น เพราะหาไม่ถูกจุดของมัน หาตามแบบของกิเลสก็ได้เรื่องของกิเลสขึ้นมา กิเลสจะให้ความสุขความสบายแก่โลกได้อย่างไร นอกจากความทุกข์ความลำบากมากน้อยที่มันแสดงขึ้นมาเท่านั้น จึงไม่มีทางที่ให้น่าสงสัยถ้าเราได้ตรงไปตามอรรถตามธรรม ยิ่งจิตได้สัมผัสสัมพันธ์กับธรรมด้วยแล้วมันก็ติดทันที ติดไปเรื่อย ๆ ติดธรรม

การติดธรรมกับการติดโลกนี้ผิดกัน การติดธรรมมากน้อยมีความดูดีมีในธรรมนั้นแหละเรียกว่าติด คือเรายึดทางนี้ไม่ปล่อยไม่วาง เหมือนเขาเดินทางไปเพื่อจุดหมายปลายทาง ทางนี้เป็นทางถูก เมื่อยึดได้แล้วไม่ปล่อยไม่วาง จะว่าเขาดิตทางก็ได้ ถ้าไม่ดิตทางมันไปไม่ถึงจุดหมาย นี้ธรรมก็เหมือนกัน ต้องยึดต้องเกาะ ต้องมีความพอใจในการที่จะก้าวเดิน ในการที่จะปฏิบัติต่ออรรถต่อธรรม เข้าถึงธรรมอันละเอียด ความสุขละเอียดเท่าไรความดูดีมีกำลังมาก ความเห็นคุณค่าของธรรมหรือเห็นคุณค่าของธรรมก็มีมาก และขณะเดียวกันก็เห็นโทษของกิเลสเป็นลำดับลำดับ ก็ยิ่งหันหลังให้กิเลสเรื่อย ๆ หันหน้าเข้าสู่ธรรม ความซึ้งเกียจซ์คร้านต่อธรรมกลายเป็นความขยันหมั่นเพียรในอรรถในธรรมเสียทั้งสิ้น ที่นี้ก็เห็นโทษของกิเลส เรียกว่าความซึ้งเกียจซ์คร้านในการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบเพื่ออรรถเพื่อธรรมนี้เป็นเรื่องของกิเลสทั้งหมด แน่มันก็รู้ ฐึไปในวันนั้นแหละ

สำคัญที่เราไม่รู้จากหลังของกิเลสที่ติดแนบอยู่ด้านหลังเรา สมมุติว่าจิตของเราส่งไปข้างหน้า มันก็บังคับให้ส่งเสียไม่ใช่ธรรมบังคับให้ส่ง คือธรรมบังคับให้ส่งกิเลสก็ดูหลากหลายความบังคับของธรรมนั้นออกเสีย เอาความบังคับของมันสวมรอยเข้าไป นี่ชี้ที่

เราไม่เห็นอรรถเห็นธรรมเพราะเหตุนี้ เติงจกรรมก็ตั่งสมาธิภาวนาก็ดี ตั่งสติตั้งในท่าได้อริยาบถใด ก็ไม่พ้นที่กิเลสจะมาจุตมาลากเอาสติอันนั้นออก เอาหลักวิชามันเข้าแทนที่ไปหมดเสีย สุดท้ายเลยไม่ได้ประโยชน์อะไร เติงก็เดินไปอย่างนั้นแหละจิตไม่ได้อยู่กับงานของตัวเอง ไปอยู่กับงานของกิเลสเสียทั้งหมด นี่สำคัญ ในขณะที่เราทำเราก็อไม่รู้ ให้ผ่านไปมันก็รู้เอง

พอผ่านไปแล้วก็มองย้อนหลัง ๆ เอา ถึงขั้นสติปัญญาในขั้นเกรียงไกรแล้วมันรู้ถึงตรงนั้นมันรู้แหละ มันแทรกมาตรงไหนก็ทันกัน ๆ ถ้าธรรมดานี้ไม่ทันนะ ไม่รู้ เติงจกรรมอยู่นั้นมีแต่กิเลสจูงให้เดินไม่ใช่ธรรมจูงให้เดิน นิ่งก็กิเลสพาทำ ภาวนามันก็พาवनเสีย วนไปวนมาล้วนแต่เรื่องของกิเลส ทำภาวนาทำไหนก็มีแต่ทำกิเลสล้วน ๆ ทำธรรมไม่มี แล้วจะเอาผลจากธรรมได้ยังไง มันไม่มี มีแต่ผลของกิเลส นี่ซีทำความพากเพียรมาเป็นเวลานานหลายปีหลายเดือนธรรมไม่ปรากฏ ก็เพราะอันนี้เองมันสวมรอย ๆ ใ้อเราไม่รู้ จะทำยังไง

การสอนก็สอนให้รู้ให้เห็นอย่างชัดเจน เป็นความจริงล้วน ๆ ที่พูดมาทั้งหมดไม่สงสัยในการสอน แต่ผู้ที่ยังจับไม่ได้ก็ต้องเป็นไปตามยถากรรมของกิเลสพาให้เป็นไปอยู่นั้นแล ถ้าไม่เอาจริงเอาจริงจัง ๆ สำคัญความมุ่งมั่นนะ เป็นหลักสำคัญมากที่จะทำให้เกิดกำลังใจขึ้นมา ความมุ่งมั่นต่อจุดหมายปลายทางของตนมีกำลังมากแล้วสิ่งทั้งหลายก็เป็นไป เช่นความเพียรความอดความทนจะตั้งตูดกันไปเอง ถ้าความมุ่งมั่นมีน้อยหรือความมุ่งมั่นไม่มีนี้มันยากมันลำบาก นอกจากจะเป็นบางกรณีที่ทำไปธรรมดา ๆ ก็ไปสะดุดเอาเสียอันใดอันหนึ่ง ที่นี้มันทำให้เกิดความตูดตีขึ้นมา ความตูดตีอันนี้ก็พลังอันหนึ่งที่จะทำให้เกิดความสนใจ ใครที่จะประพฤติปฏิบัติ ใครที่อยากจะรู้จะเห็นในสิ่งที่เคยรู้เคยเห็นในสิ่งที่เคยเป็น นี้มันก็มีกำลัง

นี่ปีนพระก็มาก ซึ่งไม่เคยมีตั้งแต่ตั้งวัดมานี้ ตั้ง ๓๐ กว่านี่จะว่าไ้ ใครก็อยากอยู่ ๆ ใ้อเราก็อสงสารเห็นใจ เมื่อ ๑ กับ ๑ บวกกันก็ต้องเป็น ๒ เป็น ๓ เป็น ๔ ไปเรื่อยจนกระทั่งเต็มวัดนี้ ให้ฟังเห็นใจท่านใจเราที่เข้ามาศึกษาอบรม เห็นใจองค์อื่นผู้อื่น ให้เห็นเช่นเดียวกับใจของเรา จึงไม่มีการกระทบกระเทือนกัน มันจะไปคิดแยะในเรื่องของผู้ใดก็ตาม ก่อนอื่นต้องให้รู้เรื่องความเคลื่อนไหวของจิตเจ้าของเสียก่อน ให้รู้รอบถ้าไม่อย่างนั้นจะกลายเป็นเรื่องการมองกันในแง่ร้าย จะไม่ดีเลย พระหรือผู้ปฏิบัติธรรมมองกันในแง่ร้ายนี้หยาบมาก ต้องมองกันในแง่เหตุผล ในแง่ความเมตตา ในแง่ความให้อภัยซึ่งกันและกัน นี่เป็นธรรม

กิเลสอย่าให้แฝงขึ้นมา ความสำคัญว่าตนดิบตนต์ี ตนมีความรู้ความฉลาด ตนมีฐานะดีอย่างนั้นอย่างนี้ เหล่านี้เป็นเรื่องของกิเลส จะมาทำลายในหัวใจตัวเองให้ทะนง

และทำลายคนอื่นให้ได้รับความเดือดร้อน ได้รับความกระทบกระเทือนอีกด้วย นี่ละ เรื่องของกิเลสเป็นอย่างนั้น ถ้าเรื่องของธรรมแล้วมาเถอะ นั้นฟังซิ สัพเพ สตฺตา อันว่า สัตว์ทั้งหลายเป็นเพื่อนทุกข์เกิดแก่เจ็บตายด้วยกันหมดทั้งสิ้น พวกเรารวมอยู่ในคำว่า สัพเพ สตฺตา นี้ทั้งนั้น

ต่างคนต่างมุ่งหวังต่อการประพฤติปฏิบัติ ต้องตั้งหน้าตั้งตาทำข้อวัตรปฏิบัติ อย่าได้คิดว่าองค์นั้นจะทำองค์นี้จะทำ เมื่อตั้งเป็นวาระก็เพื่อให้มันเหมาะสม ก็ทำให้ เป็นวาระจริง ๆ หรือไม่ตั้งก็กิจใดการใดให้ถือว่าเป็นกิจเป็นการของเจ้าของ และ ให้มีสติสัมปชัญญะติดแนบอยู่กับงานของตัวที่ทำในข้อวัตรต่าง ๆ เป็นการฝึก เหมือนกับเราเดินจงกรมนั้น เดินจงกรมเราเดินเพื่ออะไร ก็เพื่อรักษาจิต นั่งก็นั่ง เพื่อรักษาจิต ทำข้อวัตรปฏิบัติอันใดก็เป็นกิจที่รักษาจิตเหมือนกัน สำหรับผู้ตั้งใจ ฆ่ากิเลสต้องเป็นกิจแห่งการกระทำเพื่อชำระจิต เพื่อความเพียรของตนทั้งนั้น

งานจิตตภาวนาเป็นงานละเอียดมาก จึงไม่ประสงค์จะให้งานอื่นงานใดเข้ามาเกี่ยวข้องมายุ่งทำให้เสียได้ ยิ่งงานก่อสร้างนั้นก่อสร้างนี้ด้วยแล้ว ไม่ต้องสงสัยว่าจะไม่เป็นข้าศึกต่องานจิตตภาวนา เราจึงต้องระมัดระวังเสมอ แม้เช่นนั้นมันก็เป็นไปจนได้ เพราะจิตทั้ง ๆ ที่เรามุ่งมาปฏิบัติธรรม แต่ในขณะที่เดียวกันสิ่งที่สวมรอย อยู่มันมีความหยาบมีความดึงดูตไปให้หันหลังให้ธรรม เพื่อหันหน้าให้กิเลสอยู่โดยตรงอยู่ลึก ๆ อยู่ไหนแหละ แฝงกันอยู่นั้นเราไม่รู้ ถ้ายังมีงานมีการอะไรขึ้นมาแล้ว นั้นนะช่องทางออกของกิเลสจะได้แสดงตัวของมันเต็มที่ อย่างที่เห็น ๆ กันนั้นนะดูเอาซิ เจ้าของดูเจ้าของ ได้ดูหรือไม่ได้ดูก็ไม่รู้ ถ้าดูก็ควรจะมี นี่ดู ไม่ได้ดูยากอะไรเลย แหยบเท่านั้นก็เห็นก็รู้แล้ว เพราะสิ่งเหล่านี้เคยมีเคยเป็นอยู่เต็มโลกเต็มสงสาร นอกจากนั้นยังเคยมีเคยเป็นอยู่ในหัวใจเราด้วย ทำไมจะไม่รู้เรื่องของมัน ต้องรู้

วงปฏิบัติก็ยิ่งคับยิ่งแคบ สถานที่บำเพ็ญก็คับแคบเข้ามา เพราะสัตว์โลกมี จำนวนมากขึ้น เรื่องราวทั้งหลายก็มากขึ้น ๆ ตาม ๆ กัน ส่วนมากมีแต่เรื่องที่จะมา ทำลายความสงบสุขอันเป็นเรื่องของธรรมให้ขาดให้สิ้นสูญไป ยังเหลือแต่ไฟแต่ไฟเผา ลนกันนั้นแหละ ผู้ปฏิบัติซึ่งมีโอกาสเหมาะสมพอสมควรตั้งพวกเราที่เป็นพระนี่ จึงควร ะมักเขม้นตั้งอกตั้งใจประพฤติปฏิบัติ

ทุกข์ก็ยอมทุกข์เถอะ ทุกข์ในการต่อสู้กับกิเลส ไม่ใช่ทุกข์เพราะการต่อสู้กับ ธรรมนี่นะ ธรรมท่านไม่ได้มีอะไรพอที่จะให้ต่อสู้ท่าน ท่านไม่ได้เป็นข้าศึกต่อผู้ใด ที่ต่อ สู้ที่บิภินนี้ล้วนแล้วแต่ต่อสู้กับกิเลสเพื่อเล็ดลอดออกไปทั้งนั้นนะ ยากลำบากก็ต้อง เห็นว่าการต่อสู้กับกิเลสนี้เป็นคู่อริกันกับเรา ให้ถือไปอย่างนั้น จะเอาให้ชนะจนได้ ถ้า เราอ่อนแอเสียก็นั่นแหละคือการแพ้กิเลส ความอ่อนแอเป็นเรื่องของกิเลสจะไม่แพ้มัน

ไต้ยงใจ ความท้อแท้เหลวไหล ความไม่เอาไหนด้วยแล้วก็ยิ่งกิเลสทั้งกองที่เดียวเต็มอยู่ในหัวใจ

การภาวนาให้สังเกตเจ้าของ เคยภาวนาอย่างไร กำหนดด้วยธรรมบทใดที่เหมาะสมกับจริต เมื่อกำหนดลงไปแล้วจิตได้รับความสะดวกสบายเบาใจเป็นลำดับกับธรรมบทนั้น แต่สติต้องเป็นพื้นฐานสำคัญมาก ไม่ว่าจะธรรมบทใดถ้าขาดสติแล้วไม่เป็นประโยชน์อะไรทั้งนั้น บริกรรมก็ว่าไปเฉย ๆ จิตไปอยู่นั่น ๆ เป็นแต่เพียงคำบริกรรมติดปากเฉย ๆ ติดความคิดเฉย ๆ ก็ไม่เกิดประโยชน์ ให้มีความจงใจให้รู้อยู่ทุกกระยะ ๆ หนักเบาทำให้รู้ว่ามันหนักมันเบา เรื่องความกลัวเป็นกลัวตายนั้นเป็นเรื่องของกิเลสอันหนึ่งอีกแทรกเข้ามา ความอยากจะรู้ความจริงนั้นเป็นเรื่องของธรรม ธรรมไม่เคยตายจิตไม่เคยตายกลัวหาอะไร ความจริงที่เราจะรู้จะเห็นก็เหมือนกันไม่ใช่ตายไปที่ไหน อยู่กับเราผู้ต้องการความจริง พิจารณาลงไปให้รู้ให้เห็น

จิตถ้าเราลงได้เบิกกิเลสกว้างออกไป ๆ เท่าไรก็ยิ่งมีความสุขความสบายเบาใจไปเรื่อย ๆ เอาจนให้มันหมดสิ้นไปจากใจแล้ว ไม่มีอริยาบทไม่มีกาลไม่มีสถานที่อะไรทั้งนั้นแหละ เพราะไม่มีสมมุติใด ๆ เข้าไปเกี่ยวข้องกับธรรมชาตินั้นจะเอาอะไรมาผูกความยุ่งก็เรื่องของสมมุติ นอกจากนั้นก็เป็นเรื่องของกิเลสทั้งมวล ให้มันสิ้นสุดอันนี้แล้วก็ไม่มีอะไร ลงกิเลสไม่มีในหัวใจแล้วทำอะไรลงไปก็ไม่เป็นกิเลส มันเป็นอัตโนมัตติเป็นหลักธรรมชาติของจิตอันนั้น ถ้าหากมีตัวพิษอยู่ในนั้นมากน้อยจะต้องแสดงขึ้นมาทันที ๆ

เวลามาศึกษาที่ตั้งใจมาศึกษาซิ ออกไปแล้วเกลื่อนเกลือกเหมือนไม่มีครูมีอาจารย์ อันนี้ผมอดทนระอาใจมากเกี่ยวกับหมู่กับเพื่อน ถ้าไปแล้วเกลื่อนเกลือก ๆ ไปไหนก็ปิดไม่อยู่ การแสดงออกของเราจะต้องสัมผัสสัมพันธ์กับตาหูคนอื่นจนได้แหละ เมื่อสัมผัสสัมพันธ์กับตาหูแล้ว ไม่สัมผัสสัมพันธ์กับใจจะไปสัมผัสที่ไหน ตาหูเป็นทางเดินของใจมันต้องเข้าที่นั่น ถ้าไปแล้วก็เหมือนไม่มีหลัก เหมือนไม่เคยได้รับการอบรมจากครูจากอาจารย์มาเลย ข้อวัตรปฏิบัติที่ควรจะรักจะสงวนปฏิบัติให้คงเส้นคงวาก็เป็นไปไม่ได้ เพราะจิตมันเหลวไหลนี่ซิ

ถึงข้างในยังตั้งไม่ได้ ข้อวัตรปฏิบัติก็ควรจะต้องได้ เพราะไม่ใช่เป็นสิ่งที่สุดท้าย ถ้ายังภายในก็ตั้งหลักตั้งเกณฑ์ได้ด้วยแล้ว สิ่งเหล่านี้ก็เป็นไปตามกัน เพราะฉะนั้นผู้มีหลักจัดการดำเนินปฏิบัติทางจึงสม่ำเสมอ ยิ่งเป็นผู้มีจิตอันตายตัวด้วยแล้วหลักปฏิบัติก็เป็นธรรมชาติตายตัว ไม่ลดไม่หย่อนด้วยความท้อแท้อ่อนแอ ด้วยความเหลวไหล ถ้าลดหย่อนก็ลดหย่อนไปตามเหตุการณ์ของมันเท่านั้น หลักใจจึงเป็นหลักสำคัญของปฏิบัติเครื่องดำเนินทั้งหลาย

เวลาเข้าพรรษานี้ไม่มีการมีงานอะไร ใครอยู่ที่ไหนก็ให้ประกอบแต่ความ พากเพียรของตน อย่ามองดูไหนนอกจากหัวใจดวงนี้ ดวงก่อเหตุนี้แหละ เจ้าเหตุ อยู่ที่นี่ ดูให้ตื้นอันนี้เป็นตัวก่อเหตุ ดูตัวนี้จะรู้เรื่องราว

คำว่าอาวาสก็หมายถึงกำแพงวัดนี้จะเข้าใจแล้วไม่ใช่หรือ ถ้ายังไม่สว่างเป็นวัน ใหม่แล้วห้ามออกจากเขตวัด ถ้าออกแล้วชาวประชาตั้งคำที่กล่าวนี้ ถ้าเปลวออกให้ฟัง กันง่าย ๆ ก็ข้าพเจ้าจะอยู่จำพรรษาที่นี่ตลอดไตรมาสคือ ๓ เดือน ว่าอย่างนั้น

ให้พยายามตั้งอกตั้งใจประพฤติปฏิบัติ รุดงควัตรผู้สมาทานยังงี้ก็ให้ดำเนิน ตามนั้น เช่น รุดงควัตรการไม่รับอาหารที่เขาตามมานี้ พ่อแม่ครูบาอาจารย์พาดำเนินมา รู้สึกว่าท่านหนักแน่นมาก ต่อไปจะไม่มียศจริง ๆ นี้จะไม่เห็นเลยรุดงค์ ๑๓ ข้อที่ทรง แสดงไว้เพื่อเป็นเครื่องชำระกิเลสทั้งหมด เมื่อไม่มีธรรมนี้แล้วจะเอาอะไรไปชำระกิเลส นี้ละหลักใหญ่อยู่ตรงนี้ พวกกันปฏิบัติ เอาเท่านั้นแหละนะ การเข้าพรรษาก็เข้าใจกันแล้ว นะ ไม่พูดอะไรมาวันนี้ เหนื่อย เพราะมันเหนื่อยมาหลายวันแล้ว

เอาละพอ

พูดท้ายเทศน์

สอนหมู่เพื่อนก็สอนเพื่อมรรคเพื่อผล ให้รู้ให้เห็นสด ๆ ร้อน ๆ ต่อหน้าต่อตาซี ฆ่ากิเลสให้เห็นประจักษ์ในหัวใจเรานี่ซี ได้ยินแต่ข่าวพระพุทธเจ้า พระสงฆ์สาวกท่านฆ่า กิเลส กิเลสตัวนั้นตายกิเลสตัวนี้ตาย ท่านเหยียบหัวกิเลสพังลงในป่านั้นในเขาลูกนั้นใน เขาลูกนี้ ที่ว่าสำเร็จมรรคผลนิพพาน ไอ้เราสำเร็จแต่เรื่องของกิเลส สำเร็จไปด้วย ความโลภความโกรธความหลง สำเร็จไปด้วยราคะตัณหา สำเร็จด้วยความขี้เกียจขี้ คร้าน ความอ่อนแอท้อแท้เหลวไหล มันสำเร็จไปอย่างนั้นนะพวกเรา ไม่ได้สำเร็จไป ตามทางท่าน มันสำเร็จย้อนลูกศรกับพระพุทธเจ้ากับศาสนธรรม สำเร็จแบบคนตาบอด โดนไม้ทั้งต้น ยังหันหลังให้ต้นไม้และหันหน้าไปโน้น ขอบเขตจักรวาล สมหวังแล้ววันนี้ พยายามจะโดนมันมานานแล้วไม้ต้นนี้นะ เห็นไหม แล้วหันหน้าดูต้นไม้ ต้นไม้อยู่ทาง โน้นแต่หันหน้าไปอีกทาง นั้น พวกนี้พวกสมหวัง พวกเราพวกสมหวังพวกหน้าผาก แดก ยังไม่เห็นโทษแห่งความเชื่อของตัวเอง ต้นไม้มันจะเป็นอะไร โดนเอาหมดทั้ง โคตรทั้งแซ่ของคนตาบอดมาโดนก็จะเป็นอะไรไม้นั้น ถ้าไม่ยากให้หมดทั้งโคตร นั้นมีแต่คนหน้าผากแตกหมด

นาน ๆ จะมีทีหนึ่งจดหมายเขามาเกี่ยวข้อง นี้จะพูดให้หมู่เพื่อนฟัง ตลาดศาสน ธรรมคือตลาดแห่งมรรคผลนิพพานก็บอกอยู่แล้วนี่ ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ นี้แหละ ตลาดแห่งมรรคผลนิพพานอยู่ตรงนี้ สด ๆ ร้อน ๆ อยู่ที่นี่ สมัยโน้นสมัยนี้ที่ไหน ถ้าไม่ ให้กิเลสลาไปวาดภาพหลอกอยู่โน้น โน้น ๆ ตัวตลาดมรรคผลนิพพาน หากหันหลัง

ใส่เสียนี้ หันหน้าไปหากิเลส นั้น หลอกไปเรื่อย ๆ ถ้าหันหน้าลงจุดปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธแล้วมันจะไปไหนวะ ว่างั้นเลย

ปริยัติที่เราเรียนมานี้มีแต่คาคอทั้งนั้นนะ เพราะผมก็เรียนนี่จึงได้เข้าใจ คือเรา เรียนด้วยเราปฏิบัติด้วย ไม่งั้นก็ไม่ได้คำพูดทั้งสองอย่างนี้มาเทียบเคียงกัน ถ้ามีแต่ เรียนอย่างเดียวไม่ได้ปฏิบัติ ก็จะมีแต่เรื่องความรู้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้ ถ้ามี ภาคปฏิบัติ ที่นี้ความรู้ความเห็นที่เกิดขึ้นจากภาคปฏิบัติเป็นยังไง นั้น เกิดขึ้นจากเรียน เป็นยังไง เกิดขึ้นจากการเรียนเป็นความจำ แน่ มันรู้ เกิดขึ้นจากภาคปฏิบัติเป็นความจริง เหมือนอย่างวัดป่าบ้านตาดนี่แหละ แต่ก่อนเราไม่เคยเห็น พอได้ยินคนว่าวัดป่า บ้านตาดนี่เราจะต้องวาดภาพขึ้นมาว่า วัดป่าบ้านตาดนี่จะเป็นอย่างนั้น ๆ แล้วใครเป็น สมภารเจ้าวัด ก็คงจะเป็นอย่างนั้น ๆ ลักษณะท่าทางอย่างนั้น ๆ แน่ นี่เป็นภาคความ จำ จำมาจากคนอื่นที่เล่าให้ฟัง แล้วภาพมันจะขึ้นตามความจำนั้น ภาพหลอก นั้น

ที่นี้พอก้าวเข้ามาวัดป่าบ้านตาดนี้ ได้เห็นตลอดทั่วถึงแล้วเป็นยังไง ภาพนั้นจะ ล้มไปทันทีเลย แต่เราก็ไม่เคยเห็นโทษของมันที่ภาพมันหลอกเราว่าเป็นอย่างนั้น ๆ กับ ความจริงนี้เข้ากันได้ไหม เพราะฉะนั้นต่อไปมันถึงหลอกเราอีก อย่างผมเป็นเจ้าของอวาส ที่นี้ มาพบผมแล้วเป็นยังไง คือภาพที่วาดเกี่ยวกับเรื่องของผมนี้มันก็ล้มไปหมดเพราะ รู้ความจริงไม่ได้ พอมาเจอเข้าพบความจริงจะต้องเป็นหลัก อันนั้นจะต้องล้มไปเลย นั้นความจำ

เหลือแต่ความจริงล้วน ๆ ที่นี้ไม่สงสัย ออกไปไหนพูดได้เต็มปากว่าวัดนี้เป็นยัง ไง ครูบาอาจารย์เป็นยังไง พูดสนทนาพาทีกันเรื่องอะไร ๆ เป็นยังไง พูดได้หมดที่นี้ เพราะเป็นความจริงเห็นด้วยตัวเองได้ยินด้วยตัวเอง ทั้งสถานที่วัดทั้งตัวบุคคลซึ่งอยู่ใน วัดนี้ ทั้งเรื่องราวที่พูดสนทนากันว่าอะไร พูดได้อย่างเต็มปาก นี่คือความจริง เราเรียนก็ เหมือนกัน เรียนนี้มันจะต้องวาดภาพอย่างนั้น ๆ เอาภาคปฏิบัติจ่อเข้าไป ปรากฏความ จริงขึ้นมา ๆ ที่นี้ที่วาดภาพไว้ก็เหมือนอย่างวาดภาพวัดป่าบ้านตาดนี้ ล้มไป ๆ ตามกัน โดยลำดับลำดับ ตั้งแต่รู้ความจริงเต็มทีความจำที่วาดภาพก็ล้มไปหมด เหลือแต่ความ จริงเต็มหัวใจ

ธรรมในวงปฏิบัติเราต้องได้ใช้ความรอบคอบมาก ๆ อย่างนั้นยังทำให้งงได้ หลงได้ ในครั้งพุทธกาลก็มี เช่นเขียนไว้ในตำรับตำรา คือสำคัญตน เพราะสิ่งที่ไม่เคยรู้ หรือทางไม่เคยเดิน ก็ไม่ทราบอะไรจริงไม่จริงขนาดไหน จึงต้องได้ใช้ความพินิจ พิจารณามากที่สุด นี่ก็เคยเป็น แต่ไม่ถึงกับได้ตั้งเวลาเป็นชั่วโมง ๆ นาที ๆ อะไร มัน เคยเป็นมันรับขึ้นมาทันที แต่ว่าสิ่งที่ลบล้างมันขึ้นเร็วนี้ เพราะเราก็ใช้ปัญญาอยู่แล้ว ไม่ไปตายใจกับอะไรง่าย ๆ ต้องให้ปัญญาเป็นผู้ตัดสิน เมื่อเต็มหัวใจแล้วรู้อะไร ๆ อะไร

ที่ยังมีแง่อะไรอยู่นั้นนั้นยังไม่จริง ต้องตัดสินกันไปอย่างนั้นเสียก่อนเลย ถ้าจริงแล้วมันจะมีแง่อะไร แนะ เหมือนกับว่าเป็นเครื่องลบล้างความสงสัยไปในตัวว่ายังไม่จริง

อย่างที่ผมเคยพูดถึงพระองค์นั้น ผมจำได้กระทั่งชื่อทุกวันนี้ก็ดี ยังไม่ลืม พระที่เป็นอรหันต์นกหวีดนะ ผมเห็นกระทั่งตัวของแก แก่สีกแล้วอยู่ที่หนองคาย เคยอยู่กับท่านอาจารย์กู่ แต่ดูลักษณะท่าทางของแกก็เป็นคนดีอยู่นะ แต่หากนิสสัยนั้นยังมีอยู่ นิสัยที่ตรงไปตรงมา ท่านอาจารย์กู่เล่าให้ผมฟังว่า ไปเที่ยวรุดงคกรรมฐานด้วยกันทางอำเภอภูเวียง แกคนนี้อยู่ขอนแก่น เสียตายแกมีความรู้แปลก ๆ อยู่ ถ้าหากว่ามีผู้คอยแนะนำนี้จะไปได้ นำเสียตาย ความรู้แกมีความปลื้กย้อย แต่ไม่รอบในความรู้ปลื้กย้อยของแก

ตอนนั้นไปด้วยกัน ๓ องค์ ดึกสงัดการภาวนาของแกนี้จิตมันลงซี พอจิตถอนออกมาแล้ว โอ๊ย เข้าใจว่าเป็นพระอรหันต์ จะทำอะไรสัญญาณให้หมู่เพื่อนทราบ คิดอย่างนั้นแล้ว กล่องยานัตถ์เปล่า ๆ อยู่ในยาม เอมือล้วงเข้าไปเอากล่องยานัตถ์เปล่าออกมา ก็มาเป่าว้อด ๆ หมู่เพื่อนก็อะไรหนอ วิ่งมาดู เป็นอะไร ผมสำเร็จแล้ว ท่านสำเร็จอะไรจึงจำเป็นจะต้องเป่านกหวีดเล่า ก็มาด้วยกันก็ต้องให้กันทราบบ้างซี อู้ยตาย อรหันต์อะไร แทนที่พระจะเชื่อท่านไม่เชื่อนะ แต่ไม่กล้าพูดอะไร กูตาย อรหันต์ผีบ้าอะไรพรรค์นี้

แกตัวอย่างหนึ่งนะ พอวันหลังดึกสงัด อีกแล้วว้อด...ขึ้นอีกแล้ว เอ้า ถึงไหนหนอ พระจะมาหรือไม่มาก็ยังงิ ก็รีบผิตชอบกันไปด้วยกันบนภูเขานนภูเวียงนี้ เวลาไป ไปกันแบบก้าวขาไม่อยากจะออกนั้นแหละ มันเมื่อยล้าไปหมด ไปถึงขั้นไหนแล้วที่นี้ ว่างั้นแหละ สำเร็จถึงขั้นไหน นรกอเวจีที่ไหนที่นี้ ก็ว่าอย่างนั้น จะถึงขั้นไหน ท่านก็บอกตรง ๆ อย่างนี้ละ ท่านก็พูดตรงตินะ มันจะถึงขั้นไหน ก็มันไม่สำเร็จนี้ ไม่สำเร็จเป่าอะไร ก็เมื่อคืนเข้าใจว่าสำเร็จก็เป่า วันนี้ไม่สำเร็จก็ต้องเป่าให้หมู่เพื่อนทราบซี โอ๊ย สองชั้นสามชั้น ก็ตัวอย่างหนึ่ง โอ๊ย ตรงจริง ๆ วันสำเร็จเข้าใจว่าสำเร็จก็เป่านกหวีดเสีย หมู่เพื่อน โอ๊ย ก็แตกมาแล้วนึกว่าเกิดเรื่องอะไร ครั้นมาถามแล้วที่ไหนได้ กลายเป็นนกหวีดอรหันต์

ที่นี้นั่งภาวนา เอาอีกแล้ว พอจิตรวมลงไปเหมือนพระอาทิตย์ตกลงมาตรงหน้า จิตมันสว่างออกไปนะ คือกระแสของจิตเจ้าของตัวเอง...ไม่รู้ นั่นชื่อการของจิตเห็นใหม่ เหมือนเท่ากับลูกมะพร้าวอยู่ตรงหน้านี้ สว่างจำเป็นดวงสว่างกระจ่างแจ้งไปหมดเลย ที่นี้ก็กำหนดจับ ที่แรกคงจะยังไม่เอามือเอ้อมไป ใช้กำหนดภายในใจ พอกำหนดออกไปจับนี้ปรากฏว่าดวงสว่างขยับออกไป ที่นี้ก็ลูจากสมาธิ ไม่รู้เลยนะ มันแปลกนี่นะ ลุกออกจากสมาธิตามไป เดินตามไปเลยฟังซี ดวงสว่างขึ้นต้นไม้ท่านก็ขึ้นด้วยเลยนะ เดชะ

ยังดีอันหนึ่งชะตายังไม่ขาด ดวงสว่างเลยเหาะวูบไปเลย มองดูจนกระทั่งลับสายตาทหาย
เงียบไปเลย ทีนี้ก็หมดหวัง จิตก็ย้อนมา พอความรู้ย้อนมาที่ไหนได้อยู่บนต้นไม้ ก็ร้อง
ไห้โฮ ๆ หมู่เพื่อนถามเป็นอะไร ก็เล่าให้ฟังว่าตามแสงสว่าง ก็แสงสว่างพาขึ้นแล้วทำไม
แสงสว่างไม่พาหลง จะลงอะไรก็เหาะไปโน้นแล้ว นี่ความไม่รอบคอบ ถ้าลองย้อนจิตเข้า
มาสู่อันนั้นมันก็หายเงียบ เพราะเป็นกระแสของจิตนี่

ผมเคยเป็น ความสว่างที่มันพุ่งออกไปเหมือนกับไฟพะเนียงที่เขาจุดฟู่ ๆ พุ่ง
ขึ้นนั่นนะ แต่แสงสว่างของจิตนี่ โอ้ มันนี่มันลพุดไม่ถูก พอกำหนดดูมันสว่าง โห
ทำไมจึงเป็นอย่างนี้จิตนี่วะ ทีแรกก็หลงมันแหละ แต่เรายังคอยดูมันจะเป็นยังไง แสดง
อะไร ๆ พอเรากำหนด โห ทำไมเป็นอย่างนี้ มันพุ่ง ๆ ๆ พุ่งนี้เราก็ดูมัน มันก็พุ่งขึ้น
เรื่อย ๆ จดเมฆโน่นนะดูซิ อ้อ เป็นอย่างนี้เองเธอ เพราะเราดูด้วยปัญญา ไม่ได้ดูด้วย
แบบเชื่อที่เดียวนี้

ทีแรกมันก็ออกไปจากจิตแท้ ๆ พุ่ง ๆ ขึ้นไป พอกำหนดจิต ค่อย ๆ จิตย้อนลง
มา ๆ อันนั้นก็ค่อยย้อนลง ๆ ต่ำลง ๆ ความสว่างนั้นหดลง ๆ ค่อยย้อนจิตเข้ามา ๆ
เพราะเป็นภาคที่เราปฏิบัติ เราไม่ได้เชื่อมั่นนี้ เหมือนกับว่าเป็นเครื่องทดลองให้เข้าใจ
ถ้าหากว่าเราฉลาดก็เป็นหินลับปัญญา เราค่อยถอยจิตเข้ามา ๆ ย่นจิตเข้ามาเรื่อย อัน
นั้นก็หดลงมา ๆ ก็มันเป็นกระแสของจิตนี่ พอจิตเข้าถึงตัวก็อันนี้ อันนั้นก็หายเงียบ
ไป นั่นเป็นอย่างนั้นเอง อ้อ อาการของจิตพิสดารมาก ที่หลง-หลงอย่างนี้เอง เรารู้มัน
ไม่ไปถึงไหน เพราะไม่ได้หลงมันนี่ มันเป็นเครื่องทดลองเป็นเครื่องทดสอบกัน ถ้าเรา
ไม่หลงเสียอย่างเดียวก็น่าเป็นเครื่องทดสอบ ให้อำนาจของจิตว่าเป็นไปได้หลายแง่
หลาย तरह มากทีเดียว

จิตผมลพุดไม่ถูกมันเป็นหลายแบบนะ แต่มันรวมนี้เหมือนกัน มีอย่างแบบสงบ
ลงไป ๆ มันก็เป็นของมัน บทเวลามันจะเป็นของมันแบบที่บ่นนี้ แต่ส่วนนั้นมักจะเป็
เวลาผาดโผนนะ เราใช้สติปัญญาให้มาก ใช้กันอย่างเต็มที่มันเป็นที่ได้อย่างนั้น เป็นได้ ๒
อย่างของผม จะเรียกว่า อุกโต ก็ถูก เราก็ไม่คิดไม่ได้ตกแต่งให้เป็นอย่างนั้นอย่างนี้
หากเป็นในหลักธรรมชาติในภาคปฏิบัติ ที่ถึงวาระใดถึงเหตุการณ์ใดที่ควรจะแสดงออก
มันก็แสดงออกมาของมันเอง

อย่างค่อยสงบตัวเข้าไป ๆ ก็เป็น แต่ชนิดนี้ไม่ค่อยอาจหาญนะ ชนิดที่อาจหาญ
จริง ๆ ก็คือเรื่องของปัญญา มันสงบลงด้วยอำนาจของปัญญานี้ แหม อันนี้อาจหาญ
มาก ประจักษ์ใจและประทับใจด้วย อาจหาญก็อาจหาญ ประทับใจก็ประทับใจ ถึงใจ
พุดง่าย ๆ ความสงบนี้เป็นพื้นฐานของสมาธิที่เราเคยเป็นอยู่ มันไม่มีอะไรนี้ ถ้าพุดตาม
ปกติจิตของผม เรื่องสมาธินี้ชำนาญมากจริง ๆ กำหนดให้หยุดเมื่อไรหยุดได้เลย

เพราะมันอยากจะหยุดอยู่แล้วมันขี้เกียจ พอกำหนดเข้าไปนั้นก็แน่นแล้วหายเจ็บไปหมด อะไร ๆ หายเจ็บหมด เหลือแต่ความรู้ล้วน ๆ ดิ่งอยู่อันเดียวเท่านั้น ทีนี้เลยกลายเป็นสมาธิขี้เกียจ ไม่มีอะไรเข้าไปรบกวน เหลือแต่ความรู้แน่น สุดท้ายก็ว่านี่ละนิพพาน ก็ตรงนี้แหละ ๆ เลยอยู่นั้นไม่ได้เรื่อง

บทเวลาเป็นสมาธิได้ด้วยอำนาจของปัญญาที่มันถึงเห็นได้ชัด มันสว่างกระจ่างแจ้ง มันอาจมันหาญพูดไม่ถูก ประจักษ์ใจประทับใจไม่ลืม ที่ว่าพืบนั่นเหมือนกัน มันเอาเต็มทีของมัน ปัญญากวาดล้างออกมาจนหมดแล้วไม่มีทางไปก็พืบลงเลย หายเจ็บไปหมดทั้งกาย ไม่ทราบไปไหน ทั้ง ๆ ที่กายก็นั่งอยู่นั้นแหละ หากไม่รู้ มันไม่รับทราบกัน รับทราบได้แต่ว่าสักแต่ว่ารู้ ถ้าจะให้รู้ยิ่งกว่านั้นก็พูดไม่ถูกอีกแหละกับธรรมชาติอันนั้น มันสักแต่ว่ารู้และอัศจรรย์ไม่มีอะไรเข้ามาเทียบ ถ้าเทียบมันจะเปลี่ยนจากความเป็นหลักธรรมชาตินั้นทันที เราจะไปหาปรุ้งหาแต่งอะไร เอาเฉพาะความพอดีที่ปรากฏอยู่เวลานั้นเป็นยังไง คือเป็นหลักธรรมชาติของมันเอง

เราจะเอาอะไรไปเทียบไม่ได้เวลานั้นเป็นสองชั้นมาทันที ต้องปล่อยให้ไปไปตามหลักธรรมชาติที่ว่าสักแต่ว่าปรากฏ สักแต่ว่าจริง ๆ นั่นละ ความรู้อันนั้นสำคัญมากนะ สักแต่ว่าปรากฏและอัศจรรย์ ทั้ง ๆ ที่อวิชชาครอบหุ้มมันอยู่ยังไม่ได้ออกจากมัน ก็ยังแปลกประหลาดขนาดนั้น ตีหัวอวิชชาให้แตกกระเด็นลงไปเป็นผุยผงหมดดูซิจะเป็นยังไง ใครจะไปคาดได้ถูกพูดได้ถูก นอกจากวงสมมุติไปหมดแล้ว แต่ไม่นอกจากธรรมชาติของตัวเองที่รู้ตัวเอง นั่น ธรรมท่านบอกว่า สนฺทิฎฐิโก คือธรรมชาติของตัวเองมัน หากรู้ตัวเอง พอเหมาะพอดีกันอยู่นั้นเลย ไม่มีอะไรเข้าไปเพิ่มไปลดลงได้แหละ นั่นละธรรมชาติแท้

เอาละที่นี้ เลิกกันละนะ